

udskrive og uddanne det Maksimum, vi kan skaffe her til Lands?

Der kan vel nok have været Tider, hvor man var tilbøjelig til at sige, at det var en folkeretlig Pligt for ethvert Land, navnlig ogsaa for et lille Land, at yde det absolutte Maksimum af, hvad det kunde præstere militært, baade med Hensyn til Uddannelse og Forberedelse og med Hensyn til væbnet militær Modstand. Der har vel nok været en saadan Tilbøjelighed, og jeg vil tro, at nogle af de militærpolitiske Betragtninger, som er fremkommet fra Professor Matzen, noget bærer Præg af dette. Men jeg vil da ogsaa sige, at det er ikke den almindelige Opfattelse i Nutiden. Jeg kan her henvise til, hvad den danske Delegations Formand ved Forhandlingerne i Haag i 1907 har udtalt i Anledning af den bekendte Artikel 25 i den 13de Haagerkonvention. Det er en ganske interessant Udtalelse, som jeg vil bede ærede Medlemmer lægge Mærke til og ogsaa — hvis det maa være mig tilladt — de højtærede Ministre, som ikke direkte er impliceret i Sagen.

Kammerherre Vedel, som var den danske Delegations Formand, udtaler, at det ikke kunde være en neutral Stats Pligt at bringe sin Rustning op til det absolutte Maksimum, men at det burde klargøres, at den neutrale Stats Forpligtelse — nu kommer ordret, hvad han siger — ikke kan overstige, hvad man med Rimelighed kunde forlange af den under tilbørlig Hensyntagen til dens Midler og Hjælpekilder — moyens et resources. I den Retning gaar ogsaa Udtalelser af andre fremragende Jurister, der har fortolket Haagerkonventionerne; f. Eks. kan jeg henvise til Lémonon, som udtaler sig paa lignende Maade i sine Kommentarer til Haagerkonventionerne.

Det er allerede en betydelig Indrømmelse overfor de neutrale Stater, at man siger: Haagerkonventionerne forlanger ikke af jer, at I skal gaa op til det absolutte Maksimum af, hvad I kan præstere med Hensyn til Personel, Materiel og økonomiske Ofre. Teorien om det absolutte Maksimum som folkeretlig Pligt er opgivet, hvis den har eksisteret, og Haagerkonventionerne forlanger ikke et saadant absolut Maksimum; men paa den anden Side siger Haagerkonventionerne heller ikke: Det er jeres Privatsag, hvor meget I vil have. Haagerkonventionerne gaar netop i den Retning, som disse meget lærerige Udtalelser af Hr. Vedel giver Udtryk for.

Og med Hensyn til denne Bogstavfortolkning af „de Midler, hvorover man raader“, at saa kan vi jo selv indskrænke til

Minimum eller ogsaa til Nul, og saa svinder Pligterne, har jeg udtalt mig saa udførligt under Finanslovbehandlingen, at jeg ikke skal tage det op her. Det er heller ikke under denne Debat blevet forsvaret fra nogen Side, at man kunde opstille et saadant Prokurator-kneb; ingen har villet hævde, at det kunde holde for en mellemfolkelig Domstol.

Jeg er glad ved, at den højtærede Forsvarsminister har givet mig Anledning til at oplyse, at det er heller ikke mit Standpunkt, at vi er forpligtede til at udskrive alt eller bringe det op til det absolutte Maksimum. Og saa staar vi altsaa overfor et Skøn. Hvad kan vi vente, at *Udlandet* — det er Udlandets Dom, der i disse Forhold bliver det afgørende — kan anerkende som et rimeligt Maal fra dansk Side? Dér vil jeg dog sige, at det er ikke alene Personellet, vi skal tage Hensyn til, men ogsaa, hvad man med Rimelighed kan forlange økonomisk og med Hensyn til materiel Udrustning, hvad man kan forlange af en Stat i den Situation efter dens Størrelse og Hjælpekilder, „moyens et resources“, som Vedel udtalte; det er dette, hvorpaa det kommer an.

Nu vil jeg ikke, skønt jeg mener at have meget god Forstand paa Folket, stille mig frem og sige, at jeg ogsaa har Forstand paa Militærvæsen, jeg har maaske ikke stort mere, ja, maaske ikke en Gang saa megen Forstand derpaa som den højtærede Forsvarsminister, skønt jeg heller ikke tror, hans Forstand paa det Omraade er ret stor. Dér udtaler vi os begge som Lægmand. Hvorvidt den Uddannelse, der nu finder Sted, og de Ofre til Materiel, som vi nu bringer, vilde blive anset for tilstrækkelig, derom skal jeg ikke kunne udtale mig med Bestemthed. Men det er jo ikke bare en Fjerdedel af Mandskabet, vi uddanner. Den højtærede Forsvarsminister tænker vel paa den fuldstændige Uddannelse; Landstormen o. s. v. er vel ikke medregnet i denne Brøk? Som sagt, om det vil blive godkendt som en tilstrækkelig Anstrengelse fra den danske Stats Side, skal jeg ikke kunne sige — jeg tror det for Resten —, men saa meget tror jeg at kunne sige, at det dog vil være langt nærmere ved, hvad der med Rimelighed kan forlanges, end det Luksusvagtkorps, for at bruge en mild Betegnelse, som den højtærede Forsvarsminister er traadt i Skranken for.

Naar den højtærede Forsvarsminister siger: Skal man da hensynsløst ofre Blod og Penge, maaske København, i en ganske hensigtsløs Modstand mod en overvældende Overmagt, vil jeg henlede hans Opmærksomhed paa, at dette er der jo ingen, der forlanger; selv Deuntzer har i sin Erklæring